

Oglasi, pripisana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cjenika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglašje itd. šalja se napatnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrijeme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

«Slogom rastu malo stvari, a nesloga sve pokvari». Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata za poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake na godinu ili K 6—, odn. 3— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli izvan iste.

Uredništvo se nalazi u ulici Giulla br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavaatelj Stjepo Givić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Pozor!

**Tko ne bude primio
budući broj, tomu je
list radi nepodmire-
nja duga ustavljen.**

Uprava „N. Sloga“.

Kralj Eduard VII.

Opet je došla jednom do porabe ovih dana poznata povjestnička rečenica: „kralj je umro — živio kralj!“

Jedva složise mrtvo tijelo kraljice Viktorije na sjajan mrtvački odar u kraljevskoj palači u Oshornu, ukrao se je prijestolonasljednik, velski princ Albert sa bratom vojvodom od Connaughta i sinom vojvodom od Yorka za Portsmouth, odkuda je odmah nastavio put u London. Čim je prijestolonasljednik stupio na palubu ladje „Albert“, podignuta bijaše kraljevska zastava. Stigav u London uputi se prijestolonasljednik nakon kratkog poćilka u sjajnih kočijah u palaču sv. Jakova, gdje se je bio sastao veliki državni tajni savjet.

Priestolonasljednik nagovori za-
tim tajno vieće ovako:

„Nikada Vas neću više u tužnoj okolnosti nagovoriti. Najprije mi je izpuniti žalostnu dužnost, da Vam priobćim smrt moje drage majke, kraljice. Znam, kako duboko sudjelujete Vi i sav narod, te da se neću prevariti, kažem li, da i sav svijet kod tog nenaknadivog gubitka, koji nas je snašao, čuti s nami. Netrebam tekar kazati, da ću uvijek nastojati, da sledim stope pokojne kraljice. Preuzimajući na sebe tešku zadaću, čvrsto sam odlučio, da budem ustavan vladar u najstrožijem smislu riječi i do svog zadnjeg daha radim za dobro i napredak našega naroda.“

Odlučio sam poprimiti ime Eduard, koje je već bilo nošeno po šestorici mojih predšastnika. Pri tomu neomalovažujem ime Albert, koje sam nasliedio od mog uvijek oplakivanog velikog i mudrog oca, koji je, kako mislim, uz obćenito odobrenje, pod imenom Alberta „dobrog“ poznat, i kojega ime, kako želim neka stoji osamljeno.“

Zatim je novi kralj položio zakletvu na ustav, a njemu se zakleše prisutni vojvode, ostali članovi kra-

ljevske obitelji, ministri i državni savjetnici.

Iza toga bijaše sastavljen kraljevski proglas.

Slijedećeg dana u 10 sati prije podne proglašen je novi kralj javno pred palačom sv. Jakova kraljem Velike Britanije i Irske, te carem Indije.

Po englezkom ustavu sastaje se parlament povodom smrti kralja za 24 sata bez naročitoga saziva. Tako se je i ovaj put sastao parlament slijedećeg dana nakon smrti kraljice Viktorije, da položi prisegu vjernosti novomu kralju Eduardu VII.

Novi kralj Englezke, ili kako ju obćenito zovu Velike Britanije, rodio se je god. 1841. te zadobi na krstu ime Albert po knezu ocu i Eduardu po majčinom ocu.

God. 1849. pokazao se je mladi priestolonasljednik prvi put u Londonu, gdje je kod neke svečanosti zastupao svoju bolesnu majku.

Mladi princ počeo je za rano putovati te neima stalno živućeg vladara, koji je toliko putovao kano on. God. 1850. pošao je mladi princ sa roditeljima u Belgiju a god. 1855. u Franczecku.

God. 1859. navršio princ 18. godinu i bijaše proglašen punoljetnim i riešen skrbništva. Nakon toga putovao je većio dio Europe i posjetio tom prilikom papu Pia IX. Vrativ se kući, započeo je sveučilišne nauke u Edimburgu. Nu kako ga je želja vukla za putovanjem, zapusti nauke te se pada na put u Ameriku. Prije svojih zarukah sa kneginjom Aleksandrom iz Danske, zaplovio je iz Trsta put iztoka, posjetiv Sreću zemlju, Siriju, na povratku Grčku, Carigrad itd.

God. 1863. vienčao se s kneginjom Aleksandrom u kapeli sv. Gjurģia u kraljevskoj palači u Windsoru. Iz toga braka rodilo se petero djece, od koje su jošte na životu četiri.

Kralj Eduard nauživao se je za svojih mladjih dana obilno svih slastih života, te je veoma malo utjecao u javne odnošaje svoje domovine.

Radi toga i je teško unapriedit kazati, hoće li on sada kao vladar slediti stopu svoje majke ili će uvesti promjena u nutarnju i izvanjsku politiku svoje države. On je doduše nastupio vladu više u staračkom nego li u muzevnoj dobi, te je imao vremena i prilika, da stvori stalan program za buduće svoje djelovanje, nu izjava njegovih neima, osim one, učinjene pred tajnim državnim viećem, po kojih bi se dalo naslućivati o budućem pravcu englezke politike.

Novi kralj opisan je zadnjih dana kao muž slobodoumnih načela, kao prijatelj franczezkih i englezkih liberalaca. Nu uzprkos tomu reć bi, da on neće mienjati pravac današnje konservativne englezke politike.

Njegov netjak, njemački car Vilim, koji boravi već osam dana u Englezkoj, nastojati će bez dvojbe, da ga predobije za svoje, često maglene osnove.

Po starom običaju sadašnje će ministarstvo predati novomu kralju ostavku, ali će bez dvojbe isto ministarstvo potvrditi, te nemamo očekivati ikakve promjene na vladi ni u parlamentu dok bude narod birao ovakovu većinu.

Mnogi si razbijaju tim glavu, hoće li novi kralj učiniti konac prolievanju krvi u južnoj Africi. O tomu je teško već danas proricati, ali može se skoro sa stalnošću utvrditi, da dok bude na kormilu sadašnje ministarstvo, imade malo nade, da bi prestalo ono ružno i nečovječno mrevarenje u južnoj Africi. Čitav bi svet stalno pozdravio iskrenom radošću prvi korak novoga kralja, što bi ga učinio na izmirenje Engleza sa junackimi buru, nu pošto znamo, da su englezki odlučujući krugovi čvrsto odlučili posvemašnje pokorenje južnoafričkih republika, ne će ni sau kralj moći, da se suprotstavi javnomu mnienju svoga naroda ili obćenitoj struji, koja hoće robstvo nesretnih bura

Kralj Eduard poprimio je žezlo u svoje ruke kao najsišniji vladar svijeta, nu sadašnje prilike njegove države nisu tako povoljne, da bi on mogao mirno nastaviti svoj dosadašnji bezbrži život. Za uzdržanje ogromnog kraljevstva i carstva, koje je sabijeno nasiljem i lišenjem slobode tudjih naroda, hoće se željezne ruke, čvrste volje i više mara i ljubavi za javne poslove nego li bijaše svega toga do sada u priestolonasljednika, princa velskoga.

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Danas se otvara novi državni sabor u Beču u najvećoj neizvjestnosti za sve stranke i za sve narode. Jedino nam je to izvjestno, da se slovenski narodi u obće, napose mi Hrvati i Slovenci neimamo nadati ničemu dobrom od novoga državnoga sabora. Cesarska vlada, koja je dopustila, da se onako provedu netom minuli izbori, neće stalno ni našim zastupnikom u Beču biti sklonija, nebudeli na to prisiljena silom dogodjaja. Na svaki način budimo pripralni na sve od novoga sabora a neočekujemo od njega ništa dobra.

U subotu viećao je ministar-predsjednik sa poljskim prvakom vitezom Janvorskim i sa bivšim predsjednikom carevinskoga vieća dr. Fuchsom. Slijedećih dana viećao je sa prvaci drugih stranaka. Privremeni predsjednik mladoćeskoga kluba dr. Pacak viećao je sa ministrom-zemljikom dr. Rezekom, a zatim sastali se prvaci mladoćeske stranke na konferenciju, kojoj je prisustvovao i dr. Rezek.

U subotu sastaje se u Lavovu poljski zastupnici na dogovor. Zaključeno bijaše u načelu raditi na tom, da se u carevinskom vieću uzpostavi djelovanje parlamenta i da se sačuva politiku slobodne ruke.

Sa sastavom priestolnoga govora, kojim se otvara novo carevinsko vieće, islo je vrlo teško. Pojedine točke loga govora inaše su na odpor sa strane nenjemačkih ministara.

Istotako teško će se sporazumiti stranke carevinskoga vieća glede izbora predsjedništva. Izabran će biti bez dvojbe predsjednikom koji član njemačkih stranaka.

O sastavu buduće većine carevinskoga vieća ili o takozvanoj većini rada, kolaju različiti glasovi. Njemačke stranke za sebe nemogu stvoriti većinu, jer ih neima toliko, nu one će nastojati svimi silami, da osujete obnovu bivše desnice. U tom će im poći na ruku jedno krilo poljskoga kluba, njemačka katolička stranka i talijanski klub, koji će se bez dvojbe stvoriti.

Njemačke stranke nastoje također o zajedničkom savezu, nu ni njim neće gladko, jer jedni neće kršćanskih socijalista ni katoličke pučke stranke, dočim se drugi protivte stupiti u savez sa njemačkimi radikali Wolfsova kova.

Što se tiče sveze hrvatskih i slovenskih zastupnika carevinskoga vieća, imade žalibože malo nade, da bi se svi u jednom klubu okupiti mogli. Zalostni odnošaji, koji vladaju u susjednoj Kraunskoj između obiju narodnih stranaka, naći će bez dvojbe tužan odziv i u samom Beču. Glasilo slovenske katoličke stranke izjavilo je opetovno, da zastupnici njezine stranke neće da sjede u istom klubu sa nekojimi zastupnici slovenske napredne stranke.

Zadarski „Narodni List“ zagovara ustrojenje hrvatsko-slovenskoga kluba. Bojimo se, da u takav klub nebi stupili svi slovenski zastupnici.

Buduće dvie sjednice carevinskoga vieća obdržavati će se dne 6. i 9. febrara a međutim voditi će se pregovori između stranaka radi izbora predsjedništva.

Srbija. Iz Biograda javljaju, da je izjavilo više zastupnika narodne skupštine u Nišu, da je vlada doista predložila zakonsku osnovu o izgonu kralja Milana, ali da je ova bila od narodne skupštine zabačena. Njemačke novine odsudjaju najoštrije kralja Aleksandra i njegovu vladu radi toga čina, koji da nije ni čovjekoljubiv ni državnički.

Bugarska. Službeni list bugarske vlade piše, da je bio knez Ferdinand prigodom zadnjeg svog boravka u Beču primljen od cara i kralja Frana Josipa vanredno srdačno i da je audiencija trajala preko jedan sat.

Rumunjski listovi javljaju, da bijahu uhićena dva Bugara u Macedoniji, svećenik Tardanov i učitelj Bošnjakov iz Radova, te da su stavljeni pod obduzbu radi unašanja oružja iz Bugarske u Macedoniju, gdje su kanili podići ustanak.

Rusija. Iz Petrograda javljaju, da bijaše u Varšavi uopšena osmorica pruskih uhođa, koje su zatim prognali u Sibiriju. Tom prilikom da se je pokazalo, da imade

čitaov ruskoj Poljskoj njemačkih uhođa. Njemački naseljenici u Rusiji da vrše izvršno nečastno službu uhođa. Ruska vlada upozorena je na sve to, te da su radi toga sada Nijemci u Rusiji stavljeni pod stroži nadzor.

Italija. U Milanu preminuo je najveći živući glazbovorač Verdi. Njegova svrta izazvala u čitavom naobraženom svijetu sveobće sućut. Tim povodom demonstriraju u prilog Italiji Talijani naših južnih pokrajina u obće, osobito oni Primorja. Sa svih stranah šalju načelniku grada Milana brzojavne sažalnice, u kojih izliču ne samo sućutstvo sa talijanskim narodom nego i zajednicu i solidarnost sa islim.

Papina enciklika izazvala je u katoličkom svijetu sveobće udivljenje.

P. n. gg. predplatnicima!

Prosljedujemo i danas prilagati p. n. gg. predplatnicima posebne listiće sa oznakom zaostale predplate, koju neka izvole u roku od petnaest dana uplatiti. Tko po izmaku tog roka ne namiri duga, obustavljamo nu list, a predplatu utjerati ćemo drugim putem, koji neće biti svakomu mio.

Mjestne:

Veliki ples Sokola, koji će se održavati sutra, na Svietnicu, biti će, suđeć po velikom zanimanju građanstva, vrlo živahan i zanimiv. — Upozorjtu je sva braća Sokoli, da dodju na ples u društvenom odjeću. Istodobno se jim preporučuje, da dodju večeras oko 8 sati u društvene prostorije radi dogovora.

Predplatnicima „N. Sloge“ u Puli do znanja! Da utjeramo zaostalu i novu predplatu, odlučili smo poslati jim u knuću posebnoga čovjeka sa potvrđenim namirami vrhu izplatiti se imajuće svote. — Molimo, da za ta predobjava uvazi.

Puljski gradski zastupitelj gg. Kofijač, Čermak, dr. Kesslitz i — na veliko čudo — mašinista Molitor položise svoje časti navodno — po „Giornalettu“ — radi toga, što ostadoše osamfjeni kod glasovanja u pogledu kupnje kuće društva „Operaia“. Koliko je nami znano, uzrokom su položenju mandata čisto druge stvari, naime, gospoda zastupnici c. k. r. mornarice, koji glasovaše svojedobno za „soldo-pigioni“, pitaju danas, zašto je potrošen novac utjeran za „soldo-pigioni“, odnosno zašto nije potrošen u namienjenu svrhu, čišćenje i održavanje grada. Jer nisu ni kao zastupnici i također ne kao obćinski savjetnici sa tim računom na čistu — položise mandate, da tako od sebe odbiju svaku odgovornost.

Dr. Rizzi — trasformulista. U današnje doba, kad se toliko slave Fregoli, Bernardi i.... Gigi radi njihove okretnosti na promienjivanju uloga, neće biti s gorega, ako se upozori obćinstvo i na političko kamaleontstvo „sladkoga“ načelnika grada Pule. Do sada je pokazao taj „perla preziosa“, da zna izvršno igrati ništa manje nego četiri posve različite uloge. On je u Puli, pred c. k. r. ratnom mornarijom velik (!) patriota (!) austrijski (!); u Poreču i u Kopru je irendentista dušom i tielom; kad agitira po hrvatskih selih za se ili druge talijanske kandidate, zna biti istarski Slovinae; konačno u zadnje vrijeme, da zavede i socijaliste, predstavlja se za demokratskog muža. Do mala ćemo valjda doživiti još koju buratinadu od takvoga kamaleonta.

Računi kortesa talijanske stranke, koja je poslala u Beč Bennati-ja, jošte danas nisu podmireni. Znano nam je nekoliko slučajeva, gdje se gospoda na muncipiju ustručavaju plaćati dugove. Tako n. pr. tehnički poslovođa plinare, „Slovenac“ Bruzina, predložio je račun od

900 forinti (1800 K) za pijaču. Taj račun, se ustručavaju platiiti te nudjaju samo polovicu. Isto tako neki drugi imade dobiti za podvoze do 120 K nu nemožu, jih dobiti, budući vojskovođa izborne borbe nije moguće nigdje naći — kad treba podmirivati račune.

Do 10000 duša hrvatske narodnosti u Puli zapisali su magistratovi „komisari“ za Talijane. Da je to istina, svjedoči nam uvodni članak u zadnjem „Popolo istriano“, gdje se ljuti na kontrolu političke oblasti u tom pogledu.

Nadamo se, da će kotarsko poglavarstvo učiniti svoju, te nepristano podvrći reviziju sve popisne arke, koje su predložili magistratovi „komisari“, jer dogodi li se slučaj, da izbrisu hrvatsku narodnost podpunoma iz zemljopise Istre, tada neće biti u Istri prostora niti za c. k. austrijske oblasti!

Pokrajinske:

Narodni zastupnik gosp. profesor Spincić odputovao je utrak na večer na carevinsko vieće u Beč, na što upozorujemo sve one, koji bi ga bilo u čemu trebali.

Imenovanja. Predsjedništvo c. k. prizivnoga suda u Trstu imenovalo je pravnoga vježbenika g. Nikolu Zieglera prislušnikom, a g. Antuna Linardića, kancelistom kod c. k. kotarskoga suda u Voloskom.

Popis pučanstva u Sanvici. Kako obćino posvuda, gdje su Talijani na obćini, tako se i u naš zapisalo sve skoro pučanstvo pod Talijane. Polovicu stanovništva Smoljanca i okolnih sela bilo je zapisano u popisnim urcima, da jim je obćevni jezik talijanski. Kotarsko poglavarstvo poslalo je svoga činovnika da revidira, te su se svi Smoljanci, Crnjići, Vidulini, Sambrići, Radigozi i Bokordiči izjavili, da oni govore izključivo hrvatski, i da prosvjeduju što su bili zapisani za Talijane.

Madre patria. Svaki će se sjećati, kako su Talijani u Istri, a isto tako i njihove podrepnice, dali oduška svojoj žalosti te ujedno svojim osjećajem prigodom nagle smrti kralja Umberta. Sada se je opet pružila prilika istarskog kamori, da pokazuje kako čuti i za što smatra ovu našu siromašnu, ali liepu Istru. Umro je glasbenik Verdi, pa udrži brzojavke iz svih krajeva „talijanske“ (!) Istre na načelnika grada Milana u znak sućuti za nenadoknadivi gubitak „della nostra madre patria“. Naravski, da je to Italija, pak će se reći, da neima iredente. — Ali dok se daje pojmiti takva šta u Rovinju, Piranu, Kopru, smiešno je kad se tako oglasuju obćinska glavarstva iz Sanvicieni, Oprtja, Osora, Plomina itd., gdje skoro niti neima Talijana.

Iz zemaljskoga školskoga vieća za Istru. Na zadnjoj sjednici c. k. zemaljskoga školskoga vieća za Istru, održavanog početkom pr. mj. u Poreču, razpravljalo se je medju ostalim o utocih učitelja na ministarstvo radi prinosa za stanarinu i službenih doplataka.

Odbijena bijaše molba za ustrojjenje privatne škole u Foškulinu; nadalje molba jednog učitelja za izplatu troškova, za seobu; konačno molba jedne učiteljice, ručnih radnja za povišenje odsteta.

Zaključeno bijaše, da se nepodupre molbu jednog učitelja pučkih škola protiv njegovom umirovljenju, dok nebude riešen njegov utok upravljen na upravni sud u Beču.

Odlučeno bijaše kamo da se smjesta hrvatsku pučku školu u Nerezinah.

Zaključeno bijaše, da se otjera jednog djaka sa talijanske gimnazije u Kopru.

Svršena bijaše razprava o ustrojenju mjesta učiteljice ručnih radnja u školi na Herpelju (Carpeliano!) i o molbi jednog učitelja za pripoznanje svjedočbe uzposobljenja za ručne radnje.

Doznačene bijahu službene doplate, nagrade i podpore učiteljem pučkih škola, pomoćnih škola i učiteljica; nadalje na-

grade činovnikom zemaljskog računovodstva za njihovo dvogodišnje upravljanje sa zemaljskom školskom zakladom.

Prve posjednice talijanske „barafe“ u Kopru. Talijansko političko društvo za Istru sa svojim glasovitim predsjednikom na čelu, pribavilo si je svojim samostalnim narivanjem kandidata — kako kažu toplokrvni Buji — silnog svraba. Kolovodje talijanski izazvali su razdor u svojoj stranci radi kandidata za izborničtvo u velikom posjedu. Proti prvomu demonstriraju Buji, proti drugomu Koprani. Ovi su odmah nakon izbora dali oduška svomu nezadovoljstvu tim, što su pobili sve prozore svojim perjanicam: Bennati-u, Madonizzi, Derinu u itd. prireditiv u Kopru njim i njihovim pristašam tako groznu deračinu, da onakve naš slavni Kopar jošte nevidje. Te talijanske perjanice prestrašise se toli silno svojih sugrađana, da se na dan demonstracija niti neusudiše povratiti iz Poreča kući, već se junaki utekoše na presranje u susjedni Trst. Tekar slijedećeg dana pod noć vratise se strahom i trepetom u Kopar. Demonstracija protiv prvakom talijanske stranke i kolovodjam političkoga društva bijaše toli burna i bučna, da je potresla i istu tvrdokornu porečku „babu“ koja lije radi nje krokodilske suze.

Nu demonstranti nezadovoljise se samo deračinom i razbijanjem prozora svemogućoj koparskoj gospodi, već hoće, da i nadalje demonstriraju protiv Bennati-u i drugovom.

Svi obćinski savjetnici, zastupnici i njihovi zamjenici — njih 19 na broju — koji pripadaju stranci propalog kandidata (dra. Gambini-a) dadoše ostavku, onemogućiv tim svako djelovanje obćinskoga zastupstva, koje bijaše birano tekar prije 6 mjeseca.

Demonstracija ta naperena je protiv načelniku dru. Belli-u i njegovim pristašam, medju kojima se nalaze: dr. Bennati, dr. Madonizza, dr. Derin, vitez Babuder, dr. Longo P., profesori Gerosa i Mayer, kanonik Franza, dr. Longo L. itd. Ovo su sve prve glave slavnog Koprā, kojim neslužni nimalo na čast, da se je protiv njim digla većina onog građanstva, koje je često na njihov mig protiv našim muzevom demonstriralo.

Tako im eto plodi ono sjeme, koje su sami posijali i njegovali, da se u svaku doba i u svaku svrhu s njim posluže protiv našemu narodu i protiv pojedinim odličnijim članovom toga naroda. Oni su sami sijali vjeter a sad je došao na njih red, da zanju oluju. Pravo im stoji!

Kako nam Talijani u Istri pravicu kroje? Na pučkoj školi u Voloskom služio je devet godina domaći učitelj u svojstvu podučitelja na podpuno zadovoljstvo roditelja, obćinskoga glavarstva i c. k. kotarskog i mjestnog školskog vieća. Na njegove optovane molbe odlučilo je bilo c. k. zemaljsko školsko vieće, da se ono mjesto povisi na mjesto ravnajućega učitelja, da se tako već jednom zadovolji pravici i onomu učitelju poboljša materijalno stanje.

Zemaljski odbor u Poreču gledao je već dugo vremena mrkim okom onog učitelja — jer je nosio na sebi težki grieh — hrvatstva! Taj je dakle odbor odgovorio zemaljskomu školskomu vieću, da neima ništa protiv tomu, ako se podigne mjesto podučitelja na Voloskom na mjesto ravnajućega učitelja ali samo pod tim uvjetom, ako se onog učitelja iz Voloskoga makne i ako se na mjesto ravnajućega učitelja postavi talijanskoga učitelja Pegana. C. k. kotarsko školsko vieće, koje se rado neprotivi željicam zemaljskoga odbora, odgovorilo je, da pristaje na taj uvjet, samo ako je Pegan uzposobljen za ono mjesto.

Na upit zem. školskoga vieća odgovorilo je c. k. kotarsko školsko vieće u Voloskom, da Pegan nije za ono mjesto,

jer nije uzposobljen za hrvatski jezik, koj se jezik podučaje na onoj školi.

C. k. zemaljsko šk. vieće odlučilo je na to, da ostane stari učitelj na svojem mjestu u Voloskom a Pegaru da se dađe rok od godine dana, da uzmogne položiti izpit iz hrvatskoga jezika. Ta odluka c. k. zem. škol. vieća izšla je 17. oktobra 1900. Stari učitelj bijaše dakle stalan, da će ostati na svojem mjestu bar godinu dana. Ale jok, čorjak snuje a gospoda u Poreču — boguju! Već dne 13. decembra dobilo je c. k. kotarsko školsko vieće u Voloskom nalog, da digne staroga učitelja sa njegovog mjesta, da ga namjesti na pučkoj školi u sv. Mateju a na njegovo mjesto, da namjesti Pegana, koji je imenovan ravnajućim učiteljem.

Tako nam se eto kroji pravica u Istri od slav. zemaljskoga odbora i odobrenjem c. k. školskih oblasti.

Našega učitelja, uzposobljenoga i vršećega točno svoju službu kroz 9 godina, miču s njegovog mjesta, a na njegovo mjesto namjestiše protiv zakonu mladoga učitelja, bez kvalifikacije, povisih ga na mjesto ravnajućeg učitelja. C. k. školske oblasti mimošile su propis o otvorenju namještanja, o sastavu terne, o predložanju molitelja itd. itd. i jednostavno poslale dva dekreta, kojimi se staroga, zaslužnoga i uzposobljenoga učitelja kazni, a mladoga, neuzposobljenoga, neizkusnoga i nezasluznoga nadari i povisi.

Oj nepravdo, nigdje te nebilo!

Štipendije. Početkom školske godine 1900/1901. podieliti će se dvije štipendije iz zaklade g. Josipa Gorupa, veleposjednika na Rieci, i to:

1. Peto mjesto dječake štipendije Josipa Gorupa u iznosu od 500 kruna za dječake srednjih škola i

2. jedna štipendija od 520 kruna za slušatelje visokih škola.

Pravo na te štipendije imadu:

a) djaci slovenske narodnosti i rođjaci zakladatelja;

b) djaci slovenske ili hrvatske narodnosti iz Kranjske, Koruške, Štajerske i Primorja (Trst, Istra, Gorička) te iz Rieke i hrvatskoga primorja;

c) nebude li ovih, imadu pravo djaci ostalih slavenskih plemena.

Pravo podieljivanja imade zakladatelj, komu valja molbe podnesti.

Plod talijanske „braturo“ u Lovranu. Od tamo nam pišu, da su do sada nepoznati talijanski fakini dne 20 t. mj. po noći upravo razbojnički napali našega čestitoga rodoljuba, pomorskoga kapetana i domaćega čorjeka g. Ivana Tominića. Kad se je naime rečenog dana u večer vraćao iz kavane kući, došuljals se za njim dvojica abručkih razbojnika, pak udri otraga po njemu hatinom tako čvrsto, da se je napadnuti na zemlju srušio. Na to pobjegoše razbojnici junaci, kano i njihova braća u abručkih šumah kad orobe i poubijaju putnike, koji idu mirno svojim putem. Bdu li ti lovranski banditi nastavljati svoja junacišta, morati će politička oblast bolje na nje pripaziti, jer će se inače svaki pošten čovjek bojati na večer na ulicu. Te razbojnice valja spraviti u Kopar ili Gradisku.

Iz Opattje pišu nam, da je tamo preminuo prošloga otorka graf Corinski poznati dobrotvor naših Opattjaca i bivši vlasnik „Villa Angiolina“, koju je bio od poznate riečke obitelji Scarpa kupio a godine 1882 južno željeznici prodao. On je dolazio u našu Opattju, dok nebi-jaše jošte na glasu, dugi niz godina sa svojom mnogobrojnom obitelji u služinčadi. Ondje se je bio tako puku priljubio, da ga je sve smatralo kao prijatelja i savjetnika. Našemu puku, s kojim je vrlo rado obćio, izkazao je mnogo dobroćinstva, za koja će nu ostali uvijek zahvalan. Plemenitomu pokojnikomu podielio je Svevišnji raj nebeski a njegovim milim toliko jakosti, da uzmognu teški gubitak strpljivo podnesti!

„Lovor“ si opet osvjetao ltec. Iz Opattje pišu nam, da si je tamošnje pje-

vačko društvo „Lovor“ opet jednom objavilo lice, privediv svojim članovima i pozvanim gostovom sjajan koncert sa plesom.

Sve točke biranog programa izveli su „Lovoristi“ i ostali sudjelujući vrlo točno i krasno. Rodoljubne opatijske gospodjice razprodale su mnoštvo razglednica na korist družbe sv. Cirila i Metoda. Tako valja čiči „Lovore!“ Samo napried složno i uztrajno!

Hrvatska čitaonica u Kastvu priredjuje u nedjelju, dne 3. februara t. g. u prostorijah „Narodnog doma“, zabavu sa pjevanjem, predstavom i plesom.

Žigice za Društvo sv. Cirila i Metoda. Doznajemo, da je drugoga semestra god. 1900 tvornica žigica u kojoj se prave žigice za „Društvo sv. Cirila i Metoda“ uztrajala od prodaje čisto za družbu 2232 kune. Ovo je svakako lep novac, s kojim će se podmiriti mnoga družbina potreba. Vidi se da prodaja postepeno raste, te će donijeti još i boljih plodova.

Koncert u Borštu. Pjevačko-čitačko društvo „Slovenec“ u Borštu, občina Dolina, pripravila za dne 17. februara t. g. svojim članovima i pozvanim gostovom koncert sa pjevanjem, deklamacijom, soloigrom i plesom u gostioni g. J. Zerjala a pod ravnanjem g. I. Bonano.

Krstić za talijansku realnu gimnaziju u Pazinu. U talijanskih novinah čitamo, da je nesretni Krstić u nekom talijanskom društvu u Lovranu sakupio za talijansku realnu gimnaziju u Pazinu 12 kruna 90 filira, od kojih je sam dao 2 kune.

Ovo je novi dokaz osim zasliepljenec, koje Krstić za nos vodi, koliko on mari za neku umišljenu starinu ili domaćinu, dočim sakuplja javno novac za talijanske škole, iz kojih imadu izći muževi, kojim će biti svrha, da posve unište i upropaste našu starinu.

IZ DRUGIH KRAJEVA.

Opripravljen prigovor. Sušakci „Novi List“ donio je nedavno dopis iz Rukavca pod naslovom „Prigovor“, u kojem opisuje zadnju našu izbornu borbu za V. kuriju, paklensko djelovanje talijanskog plaćenika Krstića, koji da zasluži radi toga prezir sa strane svih čestitih Hrvata, jer je dokazano, da je za svoj izdajnički trud zadobio plaću od dušmana našega naroda. Na to se pita dopisnik: „Naprotiv što vidimo?“ pak odgovara: „Neki dan bio sam na Rieci po poslu. Prolašće Corsom vidim Krstića, gdje se usred Cors a ostentativno seče izpod ruke sa jednim od najvidjenijih riečkih Hrvata, „i ovaj ga uprav nekom ostentacijom hvata za ruku pak se smiju kao najbolji prijatelji“. Ja dielom političko od osobnog prijateljstva, pak dopustam drugovanje političkih protivnika. Ali ipak nemogu razumjeti, kako jedan ugledan hrvatski rodoljub na Rieci može ići izpod ruke sa jednim drom Krstićem, koji mu je dva dana prije za Judinu plaću zavodio i izdavao rođenoga brata. Da je koji od naših zavedenih Rukavčana slučajno to video, tko bi njemu iz glave izbio, da dr. Krstić nije u riečkome hrvatstvu ugledna i uvažena osoba“.

„Ovaklo sam holio da iztaknem u Vašem listu s molbom, da riečkim Hrvatima, kojih se tiče, da kad nam nemogu pomoći, da nam barem neškodno obiljuju prijateljstvom i protekcijama izdajice svoga naroda. Kakovo će štovanje od nas imati tudjinci kada vidi takove prizore“.

Tako spomenuti dopisnik. Tomu dodajemo mi samo toliko, da je nesamo sramotno i sablaznjivo za svakoga Hrvata, da se družiti i prijateljuje sa stvorom, koji je stupio otvoreno u službu naših narodnih dušmana pogaziv bezobzirno sve; što mu bijaše do nedavna milo i sveto. S takovim stvorom nebi se smio družiti ni obični, prošit čovjek, kamo li najvidjeniji Hrvati i narodni prvaci.

Taj nazovi riečki prvak neće stalno

doznati za ovo naše mnijenje, zato molimo sušakci „Novi List“, da mu ovo priobči i da mu kaže, da on nemože biti ni bolji ni vidjeniji Hrvat, nego li je sam Krstić, jer narodna poslovica nelaze kad kaže: „kaži mi s kim se družiš, da ti kažem tko si“. Taj najvidjeniji riečki Hrvat nemože dakle biti drugo, nego prijatelj i drug Krstićeva što to znači, neka sudi sam. Dr. Pravica.

To je zaista velika požrtvovnost. Pod tim naslovom čitamo u zadnjem broju zagrebačkog „Katoličkog Lista“, kako imade u nekih madjarskih biskupijah župa, u kojih narod negovori madjarski, pa ipak onomu narodu madjarski svećenici, ako i znaju njegov jezik, neće da mu pruže duševnu hranu u njegovom jeziku, već govore jedino madjarski, čega dakako narod nerazumije. Takovo postupanje madjarskog svećenstva jest na duševnu štetu onoga naroda, a nimalo na korist države.

Spomenuvši naputak svete Stolice, upravljen god. 1896. madjarskim biskupom, kojim se župnikom i vjeroučiteljem zabranjuje podučavati djecu u školah i crkvah u jeziku, koga nerazumiju, pripovieda rečeni list sljedeći slučaj:

Pred nekoliko čedana predplatilo se je na „Kat. List“ svećenik, Niemac iz gornje Bavarске. To se je činilo uredništvu rečenog lista zagolnetnim, nu tu zagolnetku riešio je sam onaj svećenik, koji je nešto kod onog uredništva naručio te na urednika sljedeće njemački sastavljeno pismo upratio. U hrvatskom prevodu glasi to pismo: „Veleštovani gospodine uredniče! Pred neko doba zamolio sam Vas za nekoliko brojeva „Katoličkog Lista“ na pokus, i ti brojevi bijahu mi priposlani. Zahvaljujem se srdačno na tomu. Predplatio sam za pol godine na „Katol. List“. Moja nakana je ta, da se ponešto u hrvatskom jeziku urvežbam. U našu občinu naselilo se je naime više katoličkih obitelji iz Hrvatske, koje su zaposlene u jednoj parnoj pilani“. Kuo dušobrižnik čutim se obvezanim, da započnem učiti hrvatski jezik, da se uzmožem s njimi razumjeti“.

„Medju Hrvatima nalazi se i jedan nesjedinjeni grko-katolik, koji hoće katoličkoj crkvi pristupiti. Ja valja da ga podučim i radi toga molim Vas, da mi izvolite dohavit: 1) katekizam u hrvatskom jeziku, 2) Evandjelja i epistole za nedjelje i blagdane u istom jeziku“.

Tako eto radi Niemac, svećenik, i to kapelan, koji nije ni stalno na istom mjestu namješten, koji ina u svojoj župi samo nekoliko Hrvata, i to koji su samo za neko vrijeme ondje. On drži to za dužnost naučiti jezik, kojim njegovi vjernici govore, ina i bio njih broj neznan, samo, da ih u vjerskih istinalh uzmožne podučiti i spasiti im dušu.

Što će na ovaj primjer, riedke požrtvovnosti mnogi talijanski svećenici Istre, koji dolaze u čisto hrvatska sela, pak li neće da vjernikom propoviedaju u njihovom jeziku ili nemare da nauče jezik vjernika?

Toga uzornoga svećenika Niemca trebalo bi poslati u jednu biskupiju Istre, da poduči više i niže svećenstvo, kako je ono radi vjernika, nipošto vjernici radi njih. Tada bi zaista prestali slati talijanske svećenike medju Hrvate ili kad bi ih već poslali, naložili bi im strogo, da nauče u što kraćem roku jezik vjernika. To bi bio pravi apostolat, tim bi se spašavale duše vjernika i nestalo bi onih nesretnih zadjevica izmedju talijanskog svećenstva i tužnoga našega naroda.

Zima. Sa svih strana dolaze glasovi o vanredno ljutoj zimi. Tako javljaju iz Genove, da je ondje temperatura pala na pet stupanja izpod nišice, a to je zima kakva se u južnih predjelih riedko kad pojavljuje. — U noći od 5. na 6. o. mj. zapao je u Rimu poslije više godina opet po prvi put snieg; bijeli sag prekrio je grad i okolicu. Veliko množstvo svieta

pošlo je na Monte Pincio, da se divi neobičnom i veličajnom prizoru. Iz svih se talijanskih pokrajina javlja, da je ondje zapao snieg. Čak u Napulju naniela je nenadana zima mnogo zla. Listovi donose odanle riedke viesli, da se je naime ljudi pod vedrim nebom smrzo, da su neki postradali povodom poledice. I to se je sve dogodilo u — Napulju. No dne 4. t. mj. lje ponešto poskočila; pruiomio se je oblak te je snieg razlopio. — U Parizu oplakuju devet ljudi, što su pali žrtvom ljutoj zimi. Većina ih je izpustila dušu na ulici usled plućnih ili mozgovnih upala. U nedjelju bio je u Marselli snieg jmsstimmice visok četrdeset centimetara. Cielu južno Francezku prekriva snieg.

Izvoz talijanskog vina u Austro-Ugarsku. Bari se, kako je poznato, ubraja medju najznamenitija tržišta za izvoz talijanskog vina. Naoseb je izvoz odanle u Austro-Ugarsku ponajveći. Ondješnji c. i kr. konzulat konstatuje u prošinačkom izvješću, da se od mnogo godina nije u Bari-u u ovo doba opažala bezposlica u tolikom stepenu, u kolikom ljetos. Vlastnici vinske zalih drže se rezervirano i udaraju vinu cijene, koje im izvozači ne dadu, jer se još nije opazilo, da strana tržišta traže talijanska vina u većoj mjeri. Ne prevladjujé mnijenje, da će cijene ipak porasti i posao unatoč tome oživjeti — ako i kasnije, nego inače.

Iz konzularnih registara proizlazi, da je u mjesecu prošincu iz užeg službenog kotara izvezeno u monarhiju klg. 246-375 brutto bijelog vina i 157.480 kilograma brutto crnog vina. Izvoz vina u tom kotaru u Austro-Ugarsku iznosio je g. 1900. — 14,352.219 kilograma brutto na prema 21,207.255 kilograma brutto u g. 1899. Od vina, što je u g. 1900. izvezeno u monarhiju, bilo je 11,790.054 kilograma brutto bijelog vina i 2,551.165 kilograma brutto crnog vina.

Preinake voznoga reda austrijskoga Lloyda. Kontumacione mjere, što su sklopljene od Turske, Grčke, Rumunjske i Bugarske proti trgovini carigradskoj imaju za posljedicu ove promjene i preinake u voznom redu austrijskoga Lloyda: Parobrodi „Istočne brze pruge“ idu na povratku iz Carigrada ravno u Brindisi. Parobrodi pruga „Tesalija A“ i „Tesalija B“ idu samo do ulaza u Dardanele, te se odmah sljedeći dan vraćaju istim putem u Trst. Do nove odredbe obustavlja se pruga izmedju Carigrada i Kostance i ticanje u Burgasu i Varni, te se ne prima tovara za ova posljednja tri mjesta. Parobrodi ravne pruge iz Tesalije na povratku iz Carigrada dne 26. pr. mj. nisu taknuli grčkih luka. Na sirsko-karamanskoj pruzi parobrodi će iz Port-Saida ići ravno u Beyruth, da se podvrgnu propisanog liečničkoj pregledbi i izkrcvaju putnike i robu, a odande će se vratiti u Jafu, a zatim će nastaviti put u Carigrad.

Krasan napredak Zagreba. Bijeli naš Zagreb, prijestolnica svih Hrvata napreduje i brojno baš krasno. Po najnovijem popisu građanstva ima Zagreb 2989 kuća, 13.106 nastanjenih stanova, 57.930 stanovnika i 1390 odsutnih građana.

Zajedno sa vojničtvom broji danas Zagreb 60.000 duša.

Od god. 1890—1900 sagrađeno je u Zagrebu 714 kuća, a u tom roku od 10 godina narastlo je građanstvo za 19.188 duša.

Malo je doista gradova, koji se tako krasno razvijaju kako naš bijeli Zagreb.

Poziv na predplatu. U Zagrebu obustoji već treću godinu list, koji je prema svojoj važnosti u čitalačkim krugovima odviše malo poznat. Taj list jest „Glas Naroda“; neodvisno glasilo za boljak, pouku i prosvjetu hrvatskoga radništva. List je u prvom redu posvećen nastojanju oko staležnog boljka radnika, a onda razjašnjavanju svih onih pitanja, koja bez poznavanja istine mogu neupućene radnike zavesti u tabor socijalne demokracije. Po svom zadatku list nije ni stranački ni

vjerski no stoji na podlozi hrvatskog narodnog načela i kršćanskih principa. „Glas Naroda“ spaja uz borbu za napredak radništva i brigu oko obće prosvjete te popularizaciju naše domaće književnosti. Prema tomu je to list, koji zaslužuje, da ga se čita i širi. U nas su socijalna pitanja na žalost slabo poznata, dokaz, da ne živimo sa duhom vremena. Svi rodoljubni i politički krugovi morali bi usled toga pomno pratiti za sada još skromni rad „Glasa Naroda“ a pogotovo bi trebalo, da ga šire u radničkim krugovima. „Glas Naroda“ stoji na čitavu godinu samo 2 for., a za siromašnije obrtnike i radnike 1 for. 50 nov. Predplatu prima uredništvo i uprava „Glasa Naroda“ u Zagrebu.

Čitavo selo — u Americi! Silna bieda koja vlada u Italiji, tjera nesretni narod po svijetu truhom za kruhom. U Americi imade najviše izseljenika iz „blazene zemlje“ za kojom uzdišu toliko istarski nespašenci. Zadnjih dana izselilo se je skoro čitavo selo t. j. 500 osoba iz Scandriglie, nedaleko Perugia. Ti nesretnici odputovaše preko Genove put Brazila, gdje idu u susret pogibeljnim bolestim i svakojakim poteškoćam života.

Nebi li zlosretna „Dante Alighieri“, pomogla radje svojim zemljakom negoli Talijanom Primorja za političke agitacije!

Književno društvo „sv. Jeronim“ u Zagrebu javlja, da imade na zalih knjigah tiskanih u godini 1900. pak pozivlje one, koji te knjige kao godišnji prinosnice (krunaš) žele imati neka se potruže ili sami ili neka pošalju po nje u društvenu sgradu Trenkova ulica br. 1. Za krunu dobiju četiri knjige i to: 1) Danicu za godinu 1901. sa 7 slika. 2) Slike i uspomene sa sela. 3) Život sv. Josipa. 4) Josip Juraj Srossmaver. O pedeset godišnjici njegova biskupovanja. Budući da je dosada mnogo manje godišnjih prinosnika nego prošlih godina, to društvo moli i pozivlje sve prijatelje država, neka pruži i ovaj put ruku pomoćnicu društvu, nastojeći, da se ta preostala zalihia što prije razipača. Roditelji i skrbnici školske mladeži, da na dan zaključka 1. polugodišta, oni, koji su u stanju dati jednu krunu, dadu tu krunu kao nagradu svomu djetetu ili stičenicu, te se nada upravljajući odbor, da bi taj dan bila sva zalihia zaprodana.

Za hrvatsku prosvjetu i osvještenje.

Vrlo je utješljiv pojav u naših siromašnih prilikah, da naši ljudi u ovih krajevih pokazuju u svakoj sgodi — veseloj i tužnoj — smisla i zauzimanja za naš obči hrvatski napredak, sjećajući se malim dorkom naših prosvjetnih narodnih zavoda i družba, kojima je cilj narodno osvještenje. Kako naša hrvatska istarska braća vode najtjebi kraj za svoje ime i jezik, to se iz naših brojeva često puta svrće bratski pogled na njih i nastoji se, da im se materijalno šlogod pomogne, premda ni nama ruže ne cvatu. — Plemenita družba sv. Cirila i Metoda može sa ponosom često spomenuti i bosansko-hercegovačku braću Hrvate, koji je se sjećajući i svoj dar na oltar narodne prosvjete i osvještenja doprinasaju. Na drugom mjestu javljamo, kako i hrvatski težak a kršnoj Heregovini misli i čuti za svoje braću u Istri i odhida od zaloga, da ublaži bol brata svoga, a juče opet naše uredništvo dobi iz D. Tuzle 80 K i 18 h. iz rodoljubnog hrvatskog kruga, da ih pošalje istarskoj družbi, što je i učinjeno: ključci iz toplota hrvatskoga srca družbi: „Sa osvitkom novoga stoljeća, sinu naša pobjeda i sreća. Hrvati iz D. Tuzle“. — I sbljia, nema ljepše ni radostnije, nego kad se jedna braća medju sobom miluju i paze i u dobru i zlu jedan na drugog gleda i ruku u pomoćnicu pruža. Dok se budemo tako pazili, ukristiti će naš ideal, pomoći će nas u tom Bog i Hrvati. — Sliedili svi Hrvati ovaj primjer! — Most. „Osvit“.

Poziv na pretplatu. List za učiteljstvo i školstvo „Škola“, pod uredništvom g. Stjepana Sirola u Karlovcu otvara predbrojnu za dvanajstu godinu.

